

## Прапаведаваць, настойваць па-беларуску

Людзі гавораць на розных мовах з Божай волі. Бог памяшаў людзям мовы, каб яны не змаглі дабудаваць Бабілёнскую вежу да неба. Усё ж такі ўсё некаму хочацца, каб усе людзі гаварылі на нейкім “*общепонятном наречии*”. У наш час найбліжэйшая да такога статусу ангельская мова, на якой выходзіць ажно 95% усясьветнай літаратуры ў т.зв. дакладных навуках. Няўжо ж толькі мізэрныя 5% выданьняў аддзяляюць нас ад чарговай катастрофы, якая спыніць навукова-тэхнічны прагрэс, гэтую Бабілёнскую вежу нашага часу?

Беларусы здаўна спасылаюцца на Божую волю, праўленую ў час пабудовы Бабілёнскай вежы, каб адстойваць правы сваёй мовы, асабліва ў сьвятынях. Усё ж такі будаўнікі Бабілёнскай вежы ўпартыя, і беларускую мову ў сьвятыні можна пачуць толькі зрэдку.

Нешматлікія таксама рэлігійныя выданьні на беларускай мове. Таму зьяўленьне кожнага выданьня можна лічыць падзеяй. Вось айцец Канстанцін Бандарук, беластачанін, які працуе на радыё “Свабода” ў Празе, узабагаціў праваслаўную беларускую літаратуру ажно дзвюма кніжкамі.

У адной, пад загаловам “Пазнай сваё”<sup>1</sup>, аўтар у простае, даступнае форме дае неабходную інфармацыю пра літургічнае жыцьцё Царквы, малітвы, сьвятарства, багаслужбы, абрады, пасты, сьвяты і асноўныя абавязкі праваслаўнага хрысьціяніна. Кніжка можа быць дапаможнікам у навучаньні дзяцей Закону Божаму і свайго роду даведнікам для дарослых вернікаў, якім не хапае ведаў пра сутнасьць сваёй веры.

Іншы характар мае другая кніжка а. Канстанціна — “Праўда вас вызваліць”<sup>2</sup>. Зьмяшчае яна некалькі дзясяткаў рэлігійных гутарак. Пішучы іх, а. Канстанцін скарыстаў шматгадовы досвед сваёй сьвятарскай службы і працы ў этэры радыё “Свабода”. Пісаў ён гэтыя гутаркі і ў нашу “Ніву”. Гутаркі а. Канстанціна адыходзяць ад клясычнага канону царкоўнае казані і маюць форму свабоднага разважаньня. Адметнасьць гэтых гутарак і ў тым, што іхны аўтар замест таго, каб, як гэта звычайна прынята, тлумачыць тэкст Эвангелья сучаснымі паняткамі, гаворыць пра сучаснага чалавека і ягоныя праблемы ў духу Эвангелья. Так, у гутарцы аб малітве “Ойча наш” а. Канстанцін разважае і пра разгубленасьць сучаснага чалавека, які “паўторна вырашыў пабудаваць Бабілёнскую вежу, аднак вынік будзе той жа, што ў першы раз”, і пра разгубленасьць беларускага народу. Разважаючы аб “Жыцьці і сьмерці”, ён прыводзіць самыя актуальныя прыклады прынцэсы Дыяны і маці Тэрэзы з Калькуты\*.

Аўтар прытрымоўваецца “дарэформавага” правапісу (зь мяккім знакам), але непаслядоўна. Уласныя імёны найчасцей ён падае ў “паслярэформавай” форме. Таго ж самага роду і сынтаксіс. Як можна дадумацца, мэтай аўтара было знайсці залатую сярэдзіну між літаратурнай традыцыяй, якая захавалася ў эміграцыі, і тым, да чаго прызвычаліся вернікі на радзіме. А гутаркі могуць быць карысныя ня толькі для звычайных вернікаў, але і для сьвятароў пры падрыхтоўцы казаняў.

Як піша а. Канстанцін Бандарук ва ўступным слове да кніжкі “Праўда вас вызваліць”, “асноўнай прычынай яе выданьня было перакананьне, што ня толькі ў адпаведнасьці з заклікам апостала Паўла трэба «прапаведаваць, настойваць у пару і не ў пару» (2 Цім. 4, 2), але рабіць гэта якраз па-беларуску”. Дзякуй Богу, што ёсьць каму гэта рабіць.

*Друкуецца паводле:*

Ніва. 1997. 21 сьнежня. № 51. С. 5.

<sup>1</sup> Бандарук К. Пазнай сваё. Беласток — Прага — Саўт-Рывэр, 1997.

<sup>2</sup> Бандарук К. Праўда вас вызваліць. Беласток — Прага — Саўт-Рывэр, 1997.

\* Трагічная пагібель ангельскай прынцэсы Дыяны (1961—1997) і сьмерць вядомай каталіцкай манахіні Маці Тэрэзы (1910—1997) адбыліся фактычна на адным тыдні (адпаведна 31 жніўня і 5 верасьня), і ў час, калі рыхтаваліся да друку кнігі К. Бандарука, абедзьве гэтыя сьмерці шырока абмяркоўваліся сусьветнай грамадзкасьцю. — Рэд.